

SCENARIUSZ LEKCJI

Planowanie kosztów otwarcia i prowadzenia przedsiębiorstwa

Częstym błędem, również u doświadczonych przedsiębiorców, jest niedoszacowanie kosztów otwarcia i działania przedsiębiorstwa idące w parze ze zbyt optymistyczną nadzieją na szybkie przychody. Celem scenariusza jest przygotowanie uczniów do zaplanowania kosztów prowadzenia działalności gospodarczej.

OPRACOWANIE: Zespół CEO

CZAS TRWANIA:

90 minut (2 godziny lekcyjne w bloku lub 2 razy po jednej lekcji)

POZIOM NAUCZANIA:

Szkoła branżowa I stopnia

PRZEDMIOT:

Podstawy przedsiębiorczości

PODSTAWA PROGRAMOWA:

V.3 [uczeń] sporządza projekt własnego przedsiębiorstwa oparty na biznesplanie; V. 8 [uczeń] omawia etapy realizacji projektu oraz planuje działania zmierzające do jego realizacji; V.10 [uczeń] charakteryzuje czynniki wpływające na sukces i niepowodzenie przedsiębiorstwa.

CELE:

- Zapoznanie uczniów z podstawowymi kosztami otwierania i prowadzenia działalności gospodarczej.
- Przećwiczenie planowania kosztów otwarcia i prowadzenia przedsiębiorstwa.
- Wskazanie przyczyn wzrostu i spadku kosztów prowadzenia przedsiębiorstwa.

KRYTERIA SUKCESU:

Uczennica/uczeń:

- Odróżnia koszty stałe od kosztów zmiennych
- Potrafi wymienić przykładowe koszty stałe i koszty zmienne
- Wie, że inne koszty są ponoszone przed rozpoczęciem działalności gospodarczej, a inne podczas prowadzenia firmy.

- Przygotowuje plan kosztów otworzenia i działania przedsiębiorstwa.
- Wskazuje przykłady czynników, które mogą wpłynąć na wzrost lub spadek kosztów ponoszonych przez przedsiębiorstwo.

KLUCZOWE ZAGADNIENIA:

koszty stałe, koszty zmienne.

METODY:

cicha burza mózgów, rozwiązywanie problemów, dyskusja, praca z filmem, spacer edukacyjny.

FORMY PRACY:

praca grupowa, indywidualna, zbiorowa.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE POTRZEBNE DO PRZEPROWADZENIA ZAJĘĆ:

komputer i rzutnik, taśma i nożyczki lub inne narzędzia do przyklejenia do ściany kartek papieru.

MATERIAŁY POMOOCNICZE DO SCENARIUSZA:

Karta pracy – Koszty działalności sklepu odzieżowego

Materiał pomocniczy – Przykładowe koszty działalności zakładu jubilerskiego

Karta pracy – Koszty działalności mojej firmy.

LEKCJA I (45 minut)

Rozpoczęcie zajęć:

⌚ CZAS TRWANIA - 3 minuty

W ramach rozgrzewki poproś uczniów, żeby każdy zapisał w zeszytcie przykłady trzech dowolnych firm (mogą być firmy z waszego miasta albo znane na całym świecie) i do każdej dopisał dwa różne przykłady wydatków, które muszą te firmy ponieść na co dzień. Daj uczniom kilka minut na zastanowienie się, a następnie poproś, żeby podzielili się na forum tym, co zapisali. Podsumuj, zwracając uwagę, że w zależności np. od wielkości firmy, branży czy lat funkcjonowania firmy na rynku, różne przedsiębiorstwa mogą mieć bardzo różne wydatki. Im więcej odpowiedzi od uczniów zbierzesz, tym łatwiej im będzie przechodzić przez kolejne ćwiczenia.

Zapowiedz, że w trakcie dwóch kolejnych lekcji uczniowie będą zastanawiać się, jakie wydatki ponosi firma przed rozpoczęciem działalności, a jakie w trakcie. Pogłębicie ten temat na przykładzie sklepu odzieżowego, a następnie przygotujecie listę wydatków, które planowany przez ostatnie 6 lekcji biznes musi ponieść.

Ćwiczenie 2 – Liczy się kasa!

CZĘŚĆ 1

⌚ 3 minuty

Połącz uczniów w pary lub 3-4 osobowe grupy. Rozdaj zespołom Karty pracy – Koszty działalności sklepu odzieżowego. Przekaż im instrukcję do zadania:

Wyobraźcie sobie, że zamierzacie otworzyć sklep odzieżowy. Zastanówcie się, jakie czekają was wydatki związane z **rozpoczęciem działalności**. Przygotujcie listę tych wydatków, wpisując je w odpowiednim miejscu w tabelce w Karcie pracy.

W razie pytań pozwól uczniom samym zdecydować czy sklep zatrudnia pracowników czy nie; czy jest franczyzą; czy prowadzi sprzedaż odzieży używanej itp. Dzięki temu odpowiedzi uczniów będą bardziej zróżnicowane.

CZĘŚĆ 2

Po kilku minutach, zanim uczniowie przystąpią do dalszej części zadania i zanim podzielą się na forum tym, co wypracowali, wytłumacz im, że koszty (wydatki) w podstawowym podziale dzielimy na stałe i zmienne i wyjaśnij, czym są koszty stałe i koszty zmienne w firmie.

Koszty stałe - to wydatki, jakie ponosi przedsiębiorstwo na swoje codzienne funkcjonowanie. Nie one są bezpośrednio związane z produkcją czy sprzedażą przedsiębiorstwa, czyli koszty stałe nie ulegają zmianie wraz ze zmianą wielkości produkcji czy ilości świadczonych usług. Do kosztów stałych należą np.: koszt wynajmu lokalu, wynagrodzenie pracowników, zakup materiałów biurowych.

Koszty zmienne - to wydatki związane bezpośrednio z tworzeniem produktu czy usługi. Koszty zmienne zmieniają się wraz z rozmiarami działalności gospodarczej. Do kosztów zmiennych możemy np. zaliczyć: zużyte surowce, zakup materiałów, energia lub paliwo.

CZĘŚĆ 3

Poproś uczniów, by pracując w tych samych zespołach, zastanowili się, jakie mogą być comiesięczne wydatki (stałe i zmienne) w ich zakładzie jubilerskim i przygotowali listę tych wydatków w podziale na koszty stałe i zmienne.

Po wykonaniu przez uczniów obu zadań, omówcie wspólnie przygotowane przez nich zestawienia kosztów. Dopytaj uczniów, o jakim sklepie myśleli, planując wydatki. O sklepie stacjonarnym? Online? Franczyzowym? Second handzie? A może sportowym? Porozmawiajcie o różnicach.

Podsumuj, że to co robili na dzisiejszej lekcji i poprzednich (ustalenie ceny i tego czym się wyróżnia od konkurencji wasz produkt/usługa oraz działań promocyjnych) jest bardzo ważne na etapie planowania firmy. **Częstym błędem nawet u doświadczonych przedsiębiorców jest niedoszacowanie kosztów otwarcia i działania przedsiębiorstwa idące w parze ze zbyt optymistyczną nadzieją na szybkie przychody.** Dlatego na następnej lekcji zaprosisz uczniów do zastanowienia się, jakie wydatki będą musiały ponieść ich firmy.

Podsumowanie i praca domowa

W ramach podsumowania sprawdź z uczniami czy dobrze zrozumiałem, czym się różnią koszty stałe od kosztów zmiennych.

Podaj przykłady różnych kosztów w firmie i poproś uczniów, żeby w zeszycie je zapisali i przypisali im literkę S (stałe) lub Z (zmienne).

Przykłady kosztów: koszt wynajmu magazynu (S), koszt wynagrodzenia sekretarki (S), koszt ogrzania lokalu (Z), koszt ubezpieczenia maszyn budowlanych (S), koszt przepracowanych nadgodzin (Z), koszt zamówienia produktów do produkcji lodów (Z).

W ramach pracy domowej poproś uczniów, żeby w domu obejrżeli film „Jak zmniejszyć produkcję odpadów w mojej firmie?” Zapisz na tablicy link do filmu: <https://tiny.pl/w547w>. Powiedz, żeby zapisali 2 przykłady sposobów na zmniejszenie ilości odpadów w firmie z korzyścią dla środowiska, które wydają im się możliwe do wprowadzenia w ich przedsiębiorstwie.

LEKCJA II(45 minut)

Rozpoczęcie zajęć:

 CZAS TRWANIA - 3 minut

Przypomnij uczniom, co robili na poprzedniej lekcji (w szczególności czym są koszty stałe i zmienne). Zapowiedz, co dzisiaj będzie się działo dzisiaj.

Ćwiczenie 2 – Koszty stałe, koszty zmienne

CZĘŚĆ 1

Rozdaj uczniom ponownie karty pracy, na których uczniowie zaplanują koszty otworzenia i działania ich przedsiębiorstwa. Powiedz, żeby postępowali w ten sam sposób jak na poprzedniej lekcji: wypisali koszty otwarcia przedsiębiorstwa, a następnie koszty prowadzenia firmy w podziale na koszty stałe i zmienne.

CZĘŚĆ 2

Sprawdź z klasą czy obejrzeni w ramach zadania domowego film. Jeśli przeważająca liczba osób nie obejrzała, obejrzyjcie go wspólnie. Następnie poproś uczniów, żeby zakreślili w swoich tabelkach koszty, które można zmniejszyć z korzyścią dla środowiska.

CZĘŚĆ 3

Poproś uczniów o powieszenie w różnych częściach klasy kart pracy i zaproś uczniów do spaceru, w trakcie którego przyjrzą się pracy kolegów i koleżanek. Przy każdej karcie pracy wyznaczony przedstawiciel lub przedstawicielka grupy dopisuje propozycje dodatkowych kosztów lub wykreśla niepotrzebne koszty zasugerowane przez oglądające osoby z innych grup.

Podsumowanie

W ramach podsumowania powiedz, że karty pracy, które przygotowali i skonsultowali z innymi zespołami są pewną prognozą, ale nie będzie ona aktualna już na zawsze. Poproś uczniów o zerknięcie w przyszłość i zastanowienie, co może się stać, że koszty prowadzenia ich firm wzrosną lub zmaleją. Komentując odpowiedzi uczniów, zwróć uwagę, że przyczyny mogą być zarówno zewnętrzne, jak i wewnętrzne.

ODPOWIEDŹ DLA NAUCZYCIELA:

Przyczyny spadku kosztów:

- Z rosnącym doświadczeniem szef/owa coraz lepiej organizuje pracę firmy.
- Z rosnącymi dochodami firma może kupować więcej zapasów, a często zakupy większej ilości zapasów są tańsze.
- Firma znajduje tańsze zamienniki lub wprowadza nową technologię, która zmniejsza koszty prowadzenia firmy.
- Firma ma coraz więcej klientów, sprzedaje coraz więcej i ta sama liczba pracowników może pracować wydajniej.
- Spadek kosztu kredytu w związku z obniżeniem się stóp procentowych.

Przyczyny wzrostu kosztów:

- Nietrafione decyzje szefa/owej np. w nieprzynoszące zysków inwestycje.
- Wzrost cen w kraju, w związku z którym rosną ceny surowców, energii, wynajmu lokalu itp.
- Nowe prawo lub podatki powodujące np. wzrost płacy minimalnej lub konieczność ponoszenia dodatkowych opłat.
- Rosnące koszty kredytu.
- Przestarzałe i awaryjne maszyny, które doprowadzają do przestoju i konieczności napraw.
- Upadek dotychczasowych, przewidywalnych kontrahentów i konieczność negocjowania z nowymi, często na mniej korzystnych warunkach.
- Konkurencja oferująca niższe ceny, co prowadzi do obniżenia przez firmę cen, niszą marżę i rosnące koszty w stosunku do zysków.
- Trudność ze znalezieniem wykwalifikowanych, kompetentnych pracowników i konieczność podnoszenia oferowanego wynagrodzenia.

ZaŁ. 2

Materiał pomocniczy Przykładowe zestawienie kosztów planowanej działalności – sklep odzieżowy

KOSZTY PONIESIONE PRZED ROZPOCZĘCIEM DZIAŁALNOŚCI

Remont lokalu

Instalacja klimatyzacji

Zakup mebli

Zakup komputera

Zakup oprogramowania

Zakup kasy fiskalnej

Zakup towaru

Zakup opakowań

Koszty rekrutacji pracowników

Koszty materiałów promocyjnych i informacyjnych
– wizytówki, ulotki

Zakup szyldu

Koszt alarmu przeciw włamaniowego

KOSZTY MIESIĘCZNE PONOSZONE W TRAKCIE PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI

KOSZTY MIESIĘCZNE STAŁE

Czynsz najmu lokalu

Wynagrodzenia pracowników

Koszt usług telekomunikacyjnych (telefon, Internet)

Koszty ubezpieczenia lokalu i towarów

Zakup materiałów biurowych i środków czystości

Opłata za monitoring

Koszt sprzątnięcia lokalu

Koszt biura księgowego

KOSZTY MIESIĘCZNE ZMIENNE

Koszt zakupu towarów

Zakup opakowań

Koszty mediów (prąd, gaz, woda wg zużycia)

Koszty eksploatacji i napraw lokalu

Koszty działań reklamowo-promocyjnych

Szkolenia

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Młodzi Przedsiębiorczy. Program rozwoju kompetencji społecznych i obywatelskich w szkołach branżowych” korzysta z dofinansowania o wartości 110 187,00 EUR otrzymanego od Islandii, Liechtensteinu i Norwegii w ramach Funduszy EOG. Celem projektu jest wypracowanie i wdrożenie kompleksowego programu rozwijania kompetencji społecznych i obywatelskich (KS) uczniów szkół branżowych poprzez nauczanie przedsiębiorczości w praktyce.

Scenariusz powstał w 2022 roku w ramach projektu „1Planet4All - Razem dla klimatu” i został sfinansowany ze środków Unii Europejskiej.